

- Ġudikat – elementi tiegħu
- Danni minhabba telf ta' użu ta' somma determinata ta' flus

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMHALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

ILLUM, 25 ta' Frar, 2021

Rikors Guramentat Nru. 1043/20 GM

**Andrew Azzopardi u Maria
Carmela ahwa Azzopardi K.I.
24857G u 85445G rispettivament**

vs

**GlobalCapital Financial
Management Limited**

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors ġuramentat tal-atturi li permezz tiegħu, wara li esponew illi:-

1. Is-soċjeta' konvenuta irrendiet servizzi lill-atturi, konsistenti f'parir dwar investiment f'prodott magħruf bl-isem Lifemark S.A. Secure Income Bond 3 USD 0 G u Lifemark S.A. Secure Income Bond 4 USD – A1. Fuq dak il-parir, li fuqu l-atturi taw fiduċja lis-soċjeta' konvenuta nvestiet is-somma ta' USD47,617.341 fl-ewwel prodott

u s-somma ta' USD43,718.262 fit-tieni prodott, f'isem Andrew Azzopardi, filwaqt li investiet is-somma ta' USD30,090.103 f'isem Carmela Azzopardi.

2. Sussegwentement il-Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF) fil-Lussemburgu ħatret lil KPMG Advisory S.a.r.l. bħala amministratur provisorju ra' Lifemark S.A. għal perjodu ta' sitt xhur u Security Trustee għamel diversi pagamenti lill-appellati mill-kapital.
3. L-atturi ma kienux nies ta' esperjenza fil-qasam finanzjarju u fdaw kompletament fis-soċjeta' konvenuta.
4. Min-naħa l-oħra s-soċjeta' konvenuta abbuat din il-fiduċja u flok ma mxiet max-xewqat ta' l-atturi għamlet fattieha u qarrqet bl-atturi meta investiet flushom bil-mod kid dehrilha hi.
5. Is-soċjeta' konvenuta (a) ma kelliex tinvesti ammont kbir ta' flus fi prodott wiehed, li f'dan il-każ kien il-prodott Lifemark; (b) bieghet il-prodott Lifemark bħala wiehed sigur meta ma kienx; (c) insistiet b'mod konsiderevoli mal-appellat sabiex jinvesti fil-prodott Lifemark li ma kienx addattat għalih għaliex kien wiehed 'high risk'; (d) agixxiet b'mod li kkawżat danni konsistenti f'telf ta' flus.
6. Permezz ta' proċeduri mibdija quddiem l-Arbitru għas-servizzi Finanzjarji u konklużi fl-appell permezz ta' sentenza tal-Qorti tal-Appell Inferjuri deċiża fl-1 ta' Lulju 2020 fl-ismijiet Andrew Azzopardi vs Global Capital Management Limited, il-kumpanija konvenuta għet meqjusa illi *“naqset milli (a)thares l-aspettattivi raġonevoli u legittimi tal-klijenti tagħha skond il-paragrafu (ċ) tas-subartikolu 19(3) tal-Kap 555; (b) tagixxifl-aħjar interessi tal-istess klijenti skont ir-Regola 2.01; (ċ) timxi b'mod professjonali kif mistenni minnha bħala Licence Holder liċenzjata mill-MFSA; u (d) timxi bid-diligenza ta' bonus pater familias skond l-artikolu 1124A*

et seq tal-Kap 16. Minn dak kollu jista jsegwi biss li s-soċjeta' appellanta ingannat lill-klijenti tagħha bil-pariri xejn professjonali u saħansitra xi kultant anki għarrieqa tagħha u għalhekk għanha tinzamm responsabbli għal dak li setgħu garrbu l-appellati bħala konsegwenza tal-investment magħmul hazin."

7. F'dik l-istanza l-atturi irkupraw l-investment tagħhom flimkien ma' l-imghax mid-data tad-deċizjoni ta' l-arbitru u cioe mid-9 ta' Mejju 2018 il-quddiem.
8. Kawża ta' l-aġir skorrett tas-soċjeta' intimata l-atturi garrbu diversi danni konsistenti prinċipalment f'telf ta' qliegħ u profitti li għalihom għadhom ma gēwx ikkumpensati u jridu jiġu kkumpensati.
9. Din il-kawża qed issir miż-żewġt atturi li għandhom interess komuni fl-eżitu ta' din il-proċedura u qed tiġi kkonfermata bil-ġurament minn l-attur Andrew Azzopardi li għandu konoxxenza vera u proprja tal-atti in kawża.

Talbu lil din il-Qorti sabiex:-

1. tiddikjara illi kawża ta' l-aġir skoret tal-konvenuta fuq fuq deskritt l-atturi garrbu diversi danni konsistenti prinċipalment f'telf ta' qliegħ u profitti.
2. Tillikwida dawk id-danni hekk sofferti mill-atturi.
3. Tordna lis-soċjeta' konvenuta sabiex thallas dawk id-danni hekk likwidati lill-atturi.

Bl-ispejjeż kollha inkluzi dawk tal-ittra uffiċjali ta' l-14 ta' Settembru 2020.

Rat ir-Risposta guraumentata ta' GlobalCapital Financial Management Limited (C 30053) ippresententata fis-7 ta' Dicembru 2020 li permezz taghha eccepew :-

Il-Fatti

1. Illi b'referenza ghal paragrafi wiehed (1) sa hamsa (5) tar-rikors promotur, l-esponenti tirreferi ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell (sede inferjuri) fil-proceduri fl-istess ismijiet premessi bejn l-istess partijiet deciza fl-1 ta' Lulju 2020 (Appell numru 66/2018LM) liema proceduri kienu jikkoncernaw l-istess investimenti imsemmija mir-rikorrenti, u l-istess mertu kif ukoll l-istess oggett tal-kawza ; Dawn il-proceduri gew decizi finalment mill-Qorti tal-Appell li kkonfermat id-decizjoni tal-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji moghti fid-9 ta' Mejju 2018 (ara z-zewg sentenzi annessi bhala Dok 'GC2' u Dok 'GC3'); Fil-fatt kif ser jirrizulta mill-provi, s-socjeta' konvenuta hallset l-ammonti indikati fl-istess sentenza lir-rikorrenti a saldu, salv l-ispejjez u drittijiet fir-rigward tal-ewwel istanza ladarba dawn jigu intaxxati skond il-ligi; Illi minn naħa tagħhom ir-rikorrenti accettaw l-istess las permezz ta' zewg bank drafts mahrugin mill-bank HSBC bin-numri K000240 u K000241 liema bank drafts gew inkassati minnhom ; Illi ghaldaqstant il-mertu ta' din il-kawza huwa diga deciz b'sentenza tal-Qorti tal-Appell (sede inferjuri) li ghaddiet in gudikat u li ghalhekk hija *res judicata* ;
2. Illi b'referenza ghal paragrafi sitta (6) sa tmienja (8) tar-rikors promotur, ir-rikorrenti stess qed jacettaw li diga rkupraw l-kapital investit minnhom flimkien mal-imghaxijiet relattivi permezz ta' sentenza li ghaddiet in gudikat u ghalhekk ma jistghux permezz tal-procedura odjerna jergghu jitolbu danni u/jew telf ta' qligh u profitti fir-rigward tal-istess investimenti;
3. Illi r-rikorrenti ma sofrew l-ebda danni konsistenti f'telf ta'qliegh u/jew profitti stante l-hlas li sar lilhom mill-esponenti a tenur tas-

sentenza preċitata u ma hemm l-ebda danni oħra illi l-esponenti tist' tinzamm responsabbli għalihom ;

4. Illi l-fatti indikati fil-paragrafi suriferiti ta' din ir-risposta huma magħrufin lir-rapprezentant tal-esponenti in kwantu jaf bihom fil-mansjoni tiegħu bħala uffiċjal tas-soċjeta' intimata.

L-Eċċezzjonijiet

Għaldaqstant in vista tas-suespost is-soċjeta' intimata għandha s-segweni eċċezzjonijiet xi tressaq kontra t-talbiet tar-rikorrenti:

- (1) Illi, preliminarjament u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, l-esponenti għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju stante illi l-vertenza odjerna diġa giet esawrita permezz ta' sentenza tal-Qorti ta' l-Appell (sede inferjuri) fl-1 ta' Lulju 2020 fl-ismijiet premissi Appell Inferjuri numru 66/2018LM liema sentenza għaddiet in ġudikat; Għalhekk it-talbiet rikorrenti għandhom jiġu miċhuda minn din l-Onorabbli Qorti bl-ispejjeż kontra r-rikorrenti ;
- (2) Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, fi kwalsiasi każ it-talbiet kollha tar-rikorrenti għandhom jiġu miċhuda minn din l-Onorabbli Qorti stante illi huma infondati fil-fatt u fid-dritt għar-raġunijiet premissi, bl-ispejjeż kontra r-rikorrenti.

- (3) Salv eċċezzjonijiet ulterjuri;

Bl-ispejjeż kollha inkluz tal-ittra uffiċjali tat-22 ta' Ottubru 2020 u ta' l-atti relattivi u konkomitanti l-oħra kollha, kontra r-rikorrenti li ġew ngunti għas-subizzjoni.

Rat l-atti tal-kawża.

Rat li l-proċess 66/2018 LM li ġie allegat fl-atti ta' din il-kawża.

Rat li l-kawża giet differita għallum għas-sentenza dwar l-ewwel

eċċezzjoni, li permezz tagħha l-konvenuta qiegħdha tqanqal l-ostaklu tal-gudikat.

Permezz ta' din il-kawża, l-atturi qegħdin jitolbu d-dikjarazzjoni, likwidazzjoni u ħlas ta' danni minħabba li l-konvenuta qarrqet bl-atturi meta tagħthom parir dwar investment ta' flushom fi prodott bl-isem *Lifemark*. Talbiet li diga' għamlu quddiem l-Arbitru Għas-Servizzi Finanzjarji:

“Is-sinjuri Andrew u Maria Carmela aħwa Azzopardi qegħdin jitolbu li jiġi dikjarat li l-kumpanija Global Capital plc aġixxiet b'mod skorrett u qarrieqi li jmorru kontra l-prattiċi kummerċjali ngusta u dan fil-konfront tagħhom; tiddikjara li l-kumpanija tat pariri ħżiena u aġixxiet b'nuqqas ta' ħila u sengħa fit-twettiq tal-inkarigu tagħha li jmorru kontra l-guidelines u regolamenti tal-MFSA; tiddikjara li l-kunsens tal-aħwa Azzopardi inkiseb b'għemil doluż u ingann adoperat għad-dannu tagħhom mir-rappresentanti tal-istess kumpanija kif ukoll kien resultat ta' għemil qarrieqi tal-kumpanija li ma għaddietx id-dettalji kollha tar-riskji nvoluti fl-investment; tiddikjara li għalhekk l-kumpanija **hija responsabbli għad-danni kollha li huma sofrew; tillikwida l-ammont tat-telf u danni sofferti; u għalhekk tikkundanna lill-kumpanija sabiex ihallsu l-ammont hekk likwidat.**

“L-ammont li nvestew l-aħwa Azzopardi huwa dak ta' UDS76,320.30 filwaqt li Maria Carmela Azzopardi għandha tiġbor l-ammont ta' USD25,417.87.

“Qed tintbagħat kopja taċ-ċertifikat minn fejn jirriżulta l-flus li nvestew l-aħwa Azzopardi.”

L-Arbitru laqa' t-talbiet tagħhom b'deciżjoni tad-9 ta' Mejju 2018 li permezz tagħha wara li ddikjara li l-atturi kellhom jitpoġġew fil-pożizzjoni li kienu fiha qabel għamlu l-investment (*restitutio in integrum*), ikkundanna lis-soċjeta' konvenuta biex trodd lura l-kapital investit wara li jitnaqqas ir-rikavat li rċevew, bl-imgħax legali mid-data tad-deciżjoni sad-data tal-ħlas effettiv.

Is-soċjeta` konvenuta appellat mid-deċiżjoni tal-Arbitru. L-atturi wiegħbu, fost l-oħrajn, li d-deċiżjoni tal-Arbitru hija waħda ġusta u timmerita konferma. L-Onorabbli Qorti tal-Appell ċaħdet l-appell u kkonfermat is-sentenza tal-Arbitru.

Il-ġudikat huwa l-karatteristika ewlenija tal-attività` ġurisdizzjonali. Dan ifisser li d-deċiżjoni, li f`ċertu mument tidentifika ruħha mat-tmien tal-mezzi ordinarji ta` impunjazzjoni jew id-dekadenza tal-istess, ma tkunx tista` tinbidel iktar – *res judicata pro veritate acciptur*. Fenomenu dan, li ma niltaqgħux miegħu fil-kamp legiſlattiv jew f`dak amministrattiv, għax liġi tista` dejjem tiegħi mħassra u provvedimenti amministrattiv irrevokat and wara li jkun sar definittiv. Il-fundament tal-ġudikat huwa l-interess pubbliku li l-kawzi jinqatgħu b`heffa u b`mod definittiv, għaliex sakemm jiġu riżolti jikkawżaw incertezza tad-dritt u allura d-diżordni soċjali. Għalhekk hemm min hu tal-fehma li din l-eċċezzjoni tista` titqanqal ukoll mill-Qorti *ex officio*. Il-prinċipju tal-ġudikat iħares iċ-ċertezza tal-jeddijiet li jkunu ġew definiti b`sentenza, u jbiegħed il-possibilita` ta` deċiżjonijiet li jmorru kontra xulxin. Il-ġudikat mhux biss huwa fl-interess pubbliku - *interest rei publicae ut sit finis litium* - imma huwa wkoll jedd fundamentali ewlieni tal-bniedem, li għandu dritt għal deċiżjoni definittiva dwar kull tilwima ċivili jew proċess kriminali, quddiem tribunal indipendenti u imparzjali fi żmien raġonevoli.

Biex jissussisti l-ġudikat, iridu jikkonkorru t-tlett elementi tal-*eadem personae, eadem res, eadem causa petendi*. L-ewwel element huwa soġġettiv għax jiddetermina fil-konfront ta` min joperaw l-effetti tas-sentenza; iż-żewġ elementi l-oħra huma oġġettivi; għax jirrigwardaw xhiex ikun kopert b`dawn l-effetti. Dan għaliex fin-nuqqas ta` xi wieħed minn dawn l-elementi, ma jistax jingħad li l-kwistjoni tkun l-istess waħda – *alia res est*. F`ħafna istanzi li tqanqlu matul iż-żminijiet quddiem dawn il-Qrati

kien hemm sfumaturi ta' ċirkostanzi li jpoġġu fid-dubbju s-sussistenza ta' dawn it-tlett elementi. Huwa minnu li dan l-istitut jiġi nterpretat b'mod strett, u għalhekk f'każ ta' dubbju, jitqies li ma jissussistix il-ġudikat. B'danakollu, għalkemm irid ikun hemm identita' bejn kull element tal-ewwel u t-tieni kawża, il-ġudikat jifrex l-effetti tiegħu mhux biss meta jkun hemm l-identita' triplika li għadha kif issemmiet – f'liema każ it-tieni Qorti tkun assolutament impeduta milli tisma' t-tieni kawża – imma wkoll meta jkun hemm varjazzjoni tal-*causa* u/jew tat-talba imma fit-tieni istanza titqanqal kwistjoni li tkun diġà ġiet definita permezz tas-sentenza antecendenti bejn l-istess partijiet, f'liema każ it-tieni Qorti ma tkunx impeduta milli tisma' l-kawża u tagħti sentenza, imma tkun prekluzi milli tiftaħ mill-ġdid kwalunkwe kwistjoni li tkun ġiet dibattuta fl-ewwel proċess u deċiża fl-ewwel sentenza; anzi tkun marbuta li timxi mal-ewwel statuwizzjoni fis-sentenza li eventwalment tiġi biex tippronunzja: *“La cosa giudicata osta che si sollevino questioni nuove assorbite dal giudicato diventato irrevocabile”*.¹

Fil-każ preżenti, iżda, m'hemm l-ebda dubbju li dawn il-fatturi jeżistu t-tlieta; il-kawża hija bejn l-istess partijiet, qegħdha ssir l-istess talba (għad-danni) u fuq l-istess kawżali (qerq).

Kif diġà ngħad, l-Arbitru laqa' t-talba għad-danni; iddikjara li dawn kellhom jingħataw b'mod li l-atturi jiġi mpoġġija fl-istat finanzjarju li kienu fih qabel m'għamlu l-investment u għalhekk ordna r-radd lura tal-kapital kollu u l-imgħax mid-data tad-deċiżjoni. Filwaqt li quddiem l-arbitru, l-atturi talbu hlas tad-**“danni kollha li huma sofrew”** quddiem din il-Qorti qed jitolbu kumpens għal **“diversi danni konsistenti f'telf ta' qligh u profitti.”** It-talba preżenti hija iktar speċifika mit-talba quddiem

---

¹ Repertorio Coen, voce *Cosa Giudicata Materia Civile*.

L-Arbitru u għalhekk hija kompriza fiha. L-arbitru laqa' t-talba u bħala danni akkorda r-restituzzjoni tal-kapital u l-imgħax. Jidher (għalkemm dan għadu ma giex ippruvat għaliex f'dan l-istadju għadhom ma tressqu l-ebda provi) li l-konvenuti hallsu dawn id-danni lill-atturi li aċċettawhom u ddikjaraw li l-ħlas kien għas-saldu. F'liema eventwalita` mhux biss jista' jkun hemm il-gudikat imma wkoll l-obbligazzjoni tkun giet estinta. Imma indipendentement minn din l-eventwalita`, jidher li l-atturi mhumiex kuntenti b'li tahom l-Arbitru u, bħal Oliver Twist fin-novella famuza ta' Charles Dickens ("*Please Sir, I want some more*") qed jadixxu lil din il-Qorti u jitolbuha iktar: danni fil-forma ta' telf ta' qliegħ u profitti. Hāga li setgħu għamlu billi appellaw mis-sentenza jew billi daħħlu appell incidentali fil-proċedura tal-appell li fethet is-soċjeta` konvenuta. Issa pero` s-sentenza għaddiet in gudikat. Mhux hekk biss imma. Fir-risposta tal-appell, l-atturi stqarru li s-sentenza tal-Arbitru kienet waħda għusta u timmerita konferma. Li jfisser li akkwijexxew għaliha. It-talba preżenti għalhekk ma tistax tintlaqa' anke jekk bħala danni l-atturi kellhom xi dritt jipperċepixxu mhux biss l-imgħax imma wkoll kumpens għat-telf ta' qliegħ u profitti. Il-Qorti mhix qed tgħid li għandhom, jew li m'għandhomx, xi dritt bħal dan; qed tgħid biss li huwa rrilevanti jekk kellhomx dan id-dritt jew le.

Fil-fatt – u dan il-Qorti qed tgħidu biss u strettament *obiter* għax jeżorbita mill-kwistjoni dwar il-gudikat, u wkoll sabiex tindirizza kumment li sar fit-tielet paragrafu tar-risposta għuramentata - bħala regola ġenerali "Il-ħsara li tikkonsisti f'illi ttellef lil persuna l-użu tal-flus tagħha, tissewwa bil-ħlas tal-imgħaxijiet li jitqiesu bit-tmienja fil-mija fis-sena" (Art. 1047(1) tal-Kodiċi Ċivili). Dan il-leġislatur għamlu biex jevita kwistjonijiet diffiċli, u indaġnijiet ikkumplikati biex jiġu likwidati d-danni. Għalhekk, min-naħa l-waħda, il-kreditur m'għandux bżonn jipprova li sofrax xi dannu bid-

dewmien (Art. 1140 Kodiċi Ċivili) u min-naħa l-oħra, lanqas ikollu xi jedd għal danni ikbar jew oltre dawk iffissati mil-liġi. Huwa biss eċċezzjonalment – fil-każ li l-ħsara tkun għet ikkawżata dolożament li l-Qorti tista' (mhux bilfors) skont iċ-ċirkostanzi tagħti indennizz għal kull ħsara oħra li batiet, komprijz kull telf ta' qligħ (Art. 1047(2) tal-Kodiċi Ċivili). Incidentalment l-Arbitru mhux marbut, fl-għoti tax-xorta ta' danni li jista jagħti, mad-disposizzjonijiet tal-Kodiċi Ċivili kif inhi marbuta din il-Qorti.

Decide.

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħedha tilqa' l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjeta` konvenuta, tiddikjara li għat-talbiet tal-atturi hemm l-ostaklu tal-gudikat, u konsegwentement tiċhad l-istess talbiet.

Spejjeż a kariku tal-atturi.

Moqrija.

ONOR. IMĦALLEF

GRAZIO MERCIECA